

מוניציפלי

עיתון מקצועי לתפעול מערך השלטון המקומי

בהוצאת מירב-דסקלו הפקות בע"מ

מה בגיליון:

נושא מרכזי בגיליון:

מיתוג ערים

- מיתוג ערים ואזורים
- אדריכלות נוף: ואדי סאליב מתעורר לחיים
- הפרטת החנייה המוסדרת ברשויות
- מחזור והפרדה ל-2 זרמים
- ערוץ שידור עירוני אינטראקטיבי
- החברה הכלכלית שהם
- אבטחת מקורות מי השתייה

הפרטה נכונה של החניה המוסדרת ברשויות המקומיות

סימון תשתיות, רכישת מערכות תקשורת ומחשוב יקרות, הצטיידות באמצעים משוכללים (כמו מסופונים, באמצעותם יכולים הפקחים להפיק דוחות חניה), פריסת מערך מדחנים (המאפשרים גביית אגרות חניה מהציבור), הקמת מערך פנים-משרדי לטיפול בפניות הציבור (ערעורים על דוחות חניה וכדומה), הקמת מוקד טלפוני מאויש, הקמת מערך הנהלת חשבונות (קליטת התשלומים וטיפול בזיכוי דוחות) ועוד.

בנוסף, הרשות צריכה לממן גם הוצאות תפעוליות שוטפות, בהיקפים שנתיים המסתכמים במיליוני שקלים, כגון תשלומי שכר לפקחים ולעובדים מקצועיים, הוצאות אחזקה משרדיות, הוצאות דפוס, דמי שימוש במאגרי מידע חיצוניים (משרד התחבורה, מרשם האוכלוסין, מרשם החברות וכדומה), הוצאות כיול, הוצאות משפטיות, הפקת תווי דייר, הוצאות גרירת רכב ופינוי צירים והוצאות תפעוליות נלוות.

הפרטת החניה - ברירה או מחדל?

ברוב הרשויות המקומיות בארץ,

קיימים פערים גדולים בארבעת התחומים המשמעותיים והמשפיעים ביותר על ההחלטה האם וכיצד להפעיל את הסדרת החניה:

1. **פערים בתקציב** - היעדר תקציב נדרש למימון הוצאות הקמה והפעלה של רשות חניה עצמאית.
2. **פערים בכוח אדם** - מגבלה בגיוס ובהשמת כוח אדם מתאים ומוכשר, שמסוגל לנהל ולהפעיל מערכים מורכבים המשלבים בו זמנית אחריות ושליטה על נושאים כגון: אכיפת חניות-רחוב על ידי פקחים, טיפול מנהלי ומשפטי בערעורים, הפקת תויות חניה חופשית (תווי-דייר), ניהול מנגנון לקליטת תשלומים מקנסות חניה וזיכויים (באמצעות מוקד אנושי, אינטרנט, דואר, בנקים מסחריים, מערכת IVR), מנגנון קליטת תשלומי אגרות חניה הנגבים באמצעות מדחנים ובכרטיסי חניה אלקטרוניים (איזי פארק) או באמצעות טלפונים ניידים, הסבת דוחות חניה לזהויות של בעלי הרכב, פעילות מול מאגרי מידע חיצוניים, ניהול מערך גרירת רכב וניהול מערך גביית חובות חניה שלא שולמו במועדם.
3. **פערים טכנולוגיים** - היעדר טכנולוגיות חניה ייעודיות בידי הרשות וכן צוותי עבודה המיומנים למשימות ייחודיות, כגון מערכות מדחנים, מערכות מסופונים להפקת דוחות, תוכנות מחשב, כלי שינוע

בנסיבות הכלכליות של המשק כיום, עדיין יש רשויות מקומיות שלא מסוגלות לממן באופן עצמאי הקמה או הפעלה של מערך להסדרת חניה. בפועל, כדי לממש ולאכוף את חוק העזר לחניה ואת תקנות התעבורה הרלבנטיות, הן נאלצות להסתמך על חברות פרטיות וקבלנים חיצוניים

משאית יעודית לגרירת כלי רכב

הסדרת החניה ברשויות המקומיות הפכה לנושא פופולארי לסיקור וביקורת מצד בעיתונות. התקשורת מרבה להזכיר את שמות הרשויות שמפעילות חניה באמצעות קבלנים פרטיים, ובשל כך הרשויות מקבלות תדמית שלילית בעיני הציבור.

צריכים להכיר בעובדות

רוב האנשים אינם מודעים לעובדה שהעירייה, המעוניינת להבטיח סדר וביטחון בשטחה המוניציפאלי, נאלצת לאכוף את הסדרי החניה, כיוון שהמטרה כמעט ואינה אוכפת זאת בעצמה. מאידך, הדעה הרווחת בציבור היא שהרשות בוחרת לעשות זאת אך ורק מתוך שיקולים כלכליים, המטיבים את מצב קופתה.

הפעלת מנגנון להסדרת החניה אינה מסתכמת רק בהטלת קנסות על ידי פקחים, אלא דורשת עבודה מאומצת ומורכבת מאוד, ומיומנות מקצועית גבוהה. רשות החניה מחויבת לבסס את תהליכי עבודתה בדיוקנות ובקפדנות על סדרת חוקים ותקנות, כגון חוק סדר הדין הפלילי, תקנות התעבורה, חוק העזר (העמדת רכב וחנייתו) של הרשות המקומית ופקודת המיסים (גבייה). לצד כל זאת, היא מחויבת הרשות לפעול על פי מדיניות הרשות המתעדכנת מעת לעת. על מנת שרשות החניה תוכל ליישם באופן מדויק את הוראות החוק, היא זקוקה למימון ולתקציבי ענק לשם הצבת תמרורים,

משה בכר*

הרשות חייבת לקיים מנגנון המאפשר לה להחזיק ברשותה מידע עדכני ומדויק על כלל הנתונים הכספיים המטופלים על ידי הקבלן, ושהיא תוכל לוודא כי פעולותיו המשפיעות על התושבים - יתאימו למדיניותה

*הכותב הוא מומחה ויועץ לניהול חניה מוסדרת וחניונים ברשויות ובחברות העירוניות

ראוי כי רשות מקומית אשר בוחרת להפריט את מערך הסדרת החנייה, תנקוט בגישה של "הפרט ומשול". גישה כזו מאפשרת לה למצות באופן מיטבי את הפוטנציאל הכלכלי הטמון במהלך על ידי מינוי פיקוח עליון, שתכליתו בקרה מקצועית על פעולות הקבלנים

הרשות המקומית עדיין צריכה לנהוג באחריות ציבורית המתחייבת מכך.

מסירת פרויקט מורכב ודינמי, אשר ברובו מבוסס על תזרים מצטבר ובלתי פוסק של כספי ציבור (אגרות חניה, תשלומי קנסות וחובות, מכירת כרטיסים ותווי חניה, גביית חובות, גביית הוצאות אכיפה), חייב להיעשות בצורה מבוקרת, תוך שמירה קפדנית על כך שהרשות לא תאבד את כושר השליטה שלה על התהליכים המתבצעים מטעמה על ידי הקבלן. הרשות חייבת לקיים מנגנון המאפשר לה להחזיק ברשותה מידע עדכני ומדויק על כלל הנתונים הכספיים המטופלים על ידי הקבלן, ושהיא תוכל לוודא כי פעולותיו המשפיעות על התושבים - יתאימו למדיניותה.

אחת הדרכים היעילות ביותר להבטחת עמידתו של הקבלן בתנאים שלהם התחייב, היא מינוי והעסקת משרד פיקוח מקצועי הבקיא ומיומן בתחום החניה, שיוסמן ויפעל מטעם הרשות המקומית למטרות פיקוח ובקרה על פעולותיו ואיכות שירותיו של קבלן החניה החיצוני.

לאחרונה פורסם בתקשורת על קבלן פרטי אשר סיפק שירותי חניה לאחת מהרשויות, פעל על דעת עצמו וסימן בצבעי אדום-לבן וכחול-לבן אזורים אשר לא ניתן להם מעולם היתר על ידי רשות התמרור המקומית. הפקחים העירוניים, שאינם בקיאים בתכניות התמרור המאושרות, זיהו עבירות חניה באזורים שתומררו בניגוד לחוק, והטילו קנסות כבדים על הנהגים שחנו בהם. משנחשפה השערוריה על ידי אחד הנהגים, הרשות נאלצה להודות בטעותה, לבטל את כל הדוחות שהוגשו באותו אזור, להשיב את הכספים לתושבים ששילמו, להחזיר את מצב התמרור לקדמותו ולהתנצל בפני הציבור על התקלה החמורה ועוגמת הנפש שנגרמה. מובן שמקרים כאלו פוגעים בתדמית הרשות ובאמון הציבור בה.

לסיכום, ראוי כי רשות מקומית אשר בוחרת להפריט את מערך הסדרת החנייה, תנקוט בגישה של "הפרט ומשול". גישה כזו מאפשרת לה למצות באופן מיטבי את הפוטנציאל הכלכלי הטמון במהלך על ידי מינוי פיקוח עליון, שתכליתו בקרה מקצועית על פעולות הקבלנים. פיקוח עליון מקנה לרשות המקומית יכולת למנוע בזבז ואובדן של כספים, אשר מתבטא בתשלומי עמלות בלתי סבירות לזכיינים.

מנגנון הבקרה והפיקוח, פועל בשמה ומטעמה של הרשות המקומית, ומשמש כאמצעי התרעה, בכל מצב בו מתגלה סטייה מאמות המידה השירותיות, עליהן התחייב הקבלן. מנגנון כזה יאתר את החריגה וידאג לתת לרשות המקומית את הגיבוי והסיוע המקצועי הנדרשים. ■

וגרירת רכב, גובי מס, מעקלי מיטלטלין ועוד. **4. פערים בידע וניסיון מקצועי** - היעדר ידע מקצועי וניסיון ניהולי רלוונטי לתפעול נכון של רשות חניה בעלת אופי ציבורי וכלכלי כאחד, עם היבטים שירותיים ופוטנציאל פיננסי מוכח.

לכאורה, לרשות המקומית ישנן שתי חלופות - ניהול עצמאי של רשות חניה, עם האילוצים שתוארו (לעיל) או - הפרטה לידי זכיון מומחה בתחום החניה, הפועל במסגרת תקציבית מוגדרת. נראה כי במצב כזה, דווקא הבחירה בברירת המחדל - הפעלת רשות החניה באמצעות קבלן חיצוני, מתגלה כאפשרות הטובה והמתאימה יותר, מאשר הבחירה בחלופה הגרועה ממנה של לא לעשות כלום, ובעצם להימנע מאכיפת חוק העזר לחניה מוסדרת בתחומן.

הבחירה בחלופה זו מאפשרת לרשות לדרוש מהקבלן, שיספק את כל החסר והדרוש לה לתפעול נאות של רשות החניה, כלומר מיסון, כוח אדם ואמצעים טכנולוגיים ייעודיים. אולם, אליה וקוץ בה - בתמורה לאספקת דרישותיה, נאלצת הרשות לוותר על חלק מההכנסות המגיעות לה מהחניה ולהעבירן כעמלה לקבלן החיצוני. הבעיה הגדולה יותר היא, שבשלב הנוכחי לרשות המקומית לא נותר אלא לאפשר לקבלן לפעול בשטח כמעט לבדו, ולהפעיל באופן עצמאי ועל דעת עצמו את רוב המערכים והתהליכים הקשורים בהסדרת החניה, על כל המשתמע מכך.

התקשורת מזהה את הפרצות הקיימות בשיטת הפעלה זו, הגורמות לעיתים עוגמת נפש לציבור. התקשורת מציגה דווקא את הדוגמאות המרגיזות של הטרטור שחווים מקבלי דוחות חניה, הנאלצים להתרוצץ בין משרדי העירייה ומשרדי הקבלן החיצוני, מבלי שניתן בכלל להבין מי בעצם אחראי על הטיפול בהם, למי יש את הסמכויות להחליט ובאיזה תחום. לכן, קל מאוד לכלי התקשורת לרתום, להסית ולהתסיס את הציבור, הממומרר ממילא ומאוכזב משירותי החניה, כנגד החלטותיה של הרשות המקומית, על שנאלצה "להעביר לידיים פרטיות את הזכויות המאפשרות לכאורה ליהנות מכספי הכנסות החניה ולהתעשר על חשבון התושבים". ככל שחולף הזמן, הולכת ומתעצמת תחושת התושבים, אשר חושבים כי הרשות מפקירה אותם בהעדפתה את הקבלן הפרטי, וזאת כאמור, מבלי לדעת ולשקלל את כל העובדות החשובות, את המגבלות האובייקטיביות ואת הפרטים האמיתיים לאשורם.

הפיתרון הנכון - הפרטת החניה תחת פיקוח ובקרה

הניסיון המצטבר בתחום זה מוכיח, שגם אם מפריטים את כלל מערכי החניה ונותנים אותם בידי חברת ניהול חיצונית,